

Dodávka cihel do Švýcarska

Český prodávající, zapsaný v obchodním rejstříku pod firmou David Novák - výroba cihel a německý kupující Schweizerische Kosmetik GmbH uzavřeli smlouvu na dodávku 120 palet obvodových izolačních cihel. Zboží mělo být dodáno ze skladiště prodávajícího ve Znojmě (byla použita doložka EXW). Zboží bylo dopraveno do místa sídla kupujícího v Basileji, přičemž bylo konstatováno, že zásilka je plnopočetná a cihly na pohled nevykazují žádné vady. Tak bylo zboží uskladněno po dobu 3 týdnů. Po této době kupující počal realizovat stavbu nové výrobní haly své továrny na výrobu mýdla, k čemuž chtěl použít nově zakoupené cihly. Během stavby však zjistil, že průměrně každá druhá paleta obsahuje více než 10% cihel, které se při zdění (při obvyklé manipulaci) rozpadnou na kusy. Kupující okamžitě přerušil práce na stavbě, zjistil celkový rozsah vadných cihel a bezprostředně poté prodávajícímu vadu dodaných cihel oznámil. Podle expertízy vypracované nezávislým odborníkem na zakázku kupujícího bylo zjištěno, že vada je zapříčiněna nedostatečným vypálením cihel. Ve smlouvě nebyla sjednána záruka ani jiná garance kvality.

Smlouva mimo jiné obsahovala ustanovení: „Veškeré majetkové i nemajetkové spory mezi stranami budou řešeny na neutrální půdě před obecnými soudy v Rakousku“.

Kupující požadoval po prodávajícím dodání 30 palet cihel náhradou za poškozené a zároveň náhradu škody, spočívající v dodatečných nákladech a dále náhradu zisku ušlého opožděním zahájení činnosti výrobní linky, jež měla v nové budově stát.

Prodávající požadavky vznesené švýcarskou stranou zamítl jako neoprávněné a odmítl dodat náhradní plnění. Kupující proto zažaloval prodávajícího v České republice. Prodávající v první řadě namítl, že je český soud kvůli smluvnímu ujednání nepřislušný a spor by měl být řešen v Rakousku.

1. Rozeberte právní režim uvedené smlouvy a uveďte, jakým způsobem budou vyplněny mezery ve Vídeňské úmluvě, pokud bude aplikována.
2. Posuďte procesní doložku, rozeberte její obsah a vypořádejte se s námitkou žalovaného prodávajícího.
3. Rozeberte stručně celou situaci a posuďte oprávněnost požadavků kupujícího.
4. Vzhledem k tomu, že se posléze rozhodla německá společnost uplatnit také sjednanou smluvní pokutu ve výši 10% ceny celého plnění, posuďte právní režim smluvní pokuty a otázku její platnosti.
5. Jak byste změnil(a) hodnocení v případě, že by při přejímání zboží odpovědný zaměstnanec kupujícího zjistil popraskání cihel na každé druhé paletě, avšak cihly by byly vypáleny z hlíny, kterou dodala Deutsche Kosmetik GmbH?

Poznámky ke zpracování:

- a) Nutnou podmínkou je, aby ve zpracování byla uvedena ustanovení právních předpisů, o která své řešení opíráte. Ustanovení neopisujte, rozumně odůvodněte jejich aplikaci.
- b) Zpracování nemusí být košaté, může být i heslovité, podmínkou je srozumitelnost, přehlednost a schopnost sdělení vypovědět obsah řešení případu.
- c) Přiložené řešení je přirozeně doporučující, můžete zaujmout vlastní výkladovou variantu ustanovení, je však třeba ale podat logické a racionální argumenty pro obhajobu tvrzení.
- d) Odpovídejte na položené otázky, tj.
 - 1. odpovídejte na všechno, na co se otázka ptá,
 - 2. neodpovídejte na to, na co se otázka neptá.

Schéma zpracování

1. Podle obsahu smlouvy je předmětem závazku dodání movitých věcí za úplatu. Jedná se proto o kupní smlouvu (čl. 30 a 53). Strany mají sídla v různých smluvních státech; z obsahu zadání plyne, že relevantní místa podnikání jsou Basilej (Švýcarsko) a Znojmo (ČR). Za této situace je splněna podmínka použitelnosti Úmluvy dle čl. 1 odst. 1 písm. a). Z obsahu zadání neplyne, že by subjekty nevěděly o mezinárodní povaze závazku v době uzavření smlouvy (čl. 1 odst. 2 Úmluvy), Předmět závazku není z působnosti Úmluvy vyloučen (čl. 2), nejedná se o typ závazku dle čl. 3 Úmluvy. Úmluva nebyla ani vyloučena projevem stran dle čl. 6. Tento závazek bude regulován Úmluvou. Vyplnění mezer bude provedeno dle čl. 7 odst. 2 Úmluvy zásadami, na kterých Úmluva stojí, nebude-li takových, pak dle pravidel MPS, tj. dle kolizních norem fora pro jednotlivé právní otázky, které vykazují mezeru v úpravě [v ČR tedy § 10 odst. 2 písm. a), § 11 MPSaP apod.]
2. Jedná se o prorogační doložku. S ohledem na obsah námitek je třeba ji posoudit dle českého práva, konkrétně dle § 37 odst. 2 a 3 MPSaP. Vzhledem k tomu, že jednou ze stran smlouvy je fyzická osoba (podnikatel), nelze ujednat prorogaci příslušnost cizozemského soudu. Taková doložka je proto neúčinná a mezinárodní pravomoc se posoudí ve smyslu § 37 odst. 1 MPSaP ve spojení s kritérii podle OSŘ.¹ Námitka prodávajícího je proto irelevantní.²
3. Ačkoliv nejsou v zadání bližší podrobnosti, prohlédl kupující zboží zřejmě v době přiměřené dle čl. 38 Úmluvy a zboží nevykazovalo nedostatek v počtu, ani žádné vnější nedostatky, nejedná se tedy o režim vad zjistitelných při prohlídce zboží (zjevných). Vady zboží se projeví až při stavbě, jedná se tedy o vady skryté. Zadání opět nestanoví žádné podrobnější časové okolnosti (okamžitě, bezprostředně), ale lze mít za to, že kupující uplatnil vady i nároky z vad včas - tj. v souladu s objektivní i subjektivní lhůtou dle čl. 39 Úmluvy. Pokud jde o jednotlivé požadované nároky, jsou v souladu s čl. 45 odst. 1 Úmluvy, tedy:
 - a) nárok na dodání náhradního zboží v rozsahu zboží poškozeného: lze mít za to, že vadnost zboží v rozsahu, který je popsán v zadání, je podstatným porušením smlouvy a proto jsou splněny podmínky čl. 46 odst. 2 ve spojení s čl. 51 Úmluvy pro vznik tohoto nároku, to však v rozsahu vadného zboží (což nebude 30 palet, tedy ¼ zboží, jak požaduje kupující),
 - b) nárok na náhradu škody včetně ušlého zisku: nárok je v souladu s čl. 74 Úmluvy.
4. Otázka smluvní pokuty není do předmětu úpravy v Úmluvě zahrnuta, posuzuje se tedy jako otázka neupravená (vnější mez). Otázka smluvní pokuty je následkem porušení smlouvy, proto se posuzuje na základě legis fori dle § 11 ve spojení s § 10 odst. 2 písm. a) MPSaP, tedy podle českého práva (ze zadání neplyne, že by strany zvolily právo pro tuto otázku, povaze věci také neodpovídá použití jiného právního řádu). Posouzení platnosti ujednání o smluvní pokutě se provádí na základě legis fori podle § 4 ve spojení s § 11 a § 10 odst. 2 písm. a) MPSaP,

¹ Zde § 9 odst. 3 písm. r) ve spojení s § 84, § 85 odst. 2 a § 85a OSŘ.

² Lze prezentovat i opačné stanovisko, jež zastává například A. Bělohávek, tedy že se § 37 odst. 3 MPSaP vztahuje i na fyzické osoby – podnikatele, pak by se jednalo o účinné ujednání. Bylo by pak třeba se vyjádřit k tomu, zda zakládá tato doložka překážku mezinárodní pravomoci českých soudů či nikoliv. V tomto případě je však třeba zdůraznit, že se doložka nevztahuje na nemajetkové spory.

v tomto případě podle českého práva (neodpovídá-li rozumnému uspořádání vztahu něco jiného).

5. Pokud by dodával kupující materiál nutný pro výrobu (jíl), nejednalo by se o kupní smlouvu podle Úmluvy a aplikační test by byl negativní s ohledem na čl. 3 odst. 1 Úmluvy. Závazek by se posuzoval podle kolizního práva legis fori [tedy dle § 10 odst. 2 písm. a) MPSaP].